

Polja

časopis za kulturu, umetnost i društvena pitanja
novi sad — godina XXXIV — cena 2.000 dinara

oktobar '88. broj 356

česlav miloš, hronike · paul celan, pisma

o neizrecivi svete formi

česlav miloš

O bezgranični, o neiscrpni, o neizrecivi svete formi. Kako bih ti pristupao s filozofijom, ako su se njeni silogizmi uzajamno rušili, i ostao sam mudar kao što sam to bio pre no što sam se udubio u njene tomove. Kako bih ti prilazio s moralom, ako bi to značilo da pitam o moralu ili nemoralu drveta ili kamena. Nekad sam zamišljao da u starosti razmišljamo o onom što je večno, što je uzdignuto iznad prolaženja, ali vidim da je druga-

roman o razdoblju književne iscrpljenosti

Najkraće rečeno: postmodernistički roman jest mutant. On je sve naslijedio od svojih prethodnika na dijakronijskoj skali, ali je svemu naslijedenom dao novu, kvalitativno višu dimenziju. Sve je u njegovu »mehanizmu«, poznato, sve već viđeno (oblikovni postupci, tehnike, forme), ali je ipak sve stavljeno u funkciju jednog višeg stupnja organizacije.

reditelji romana

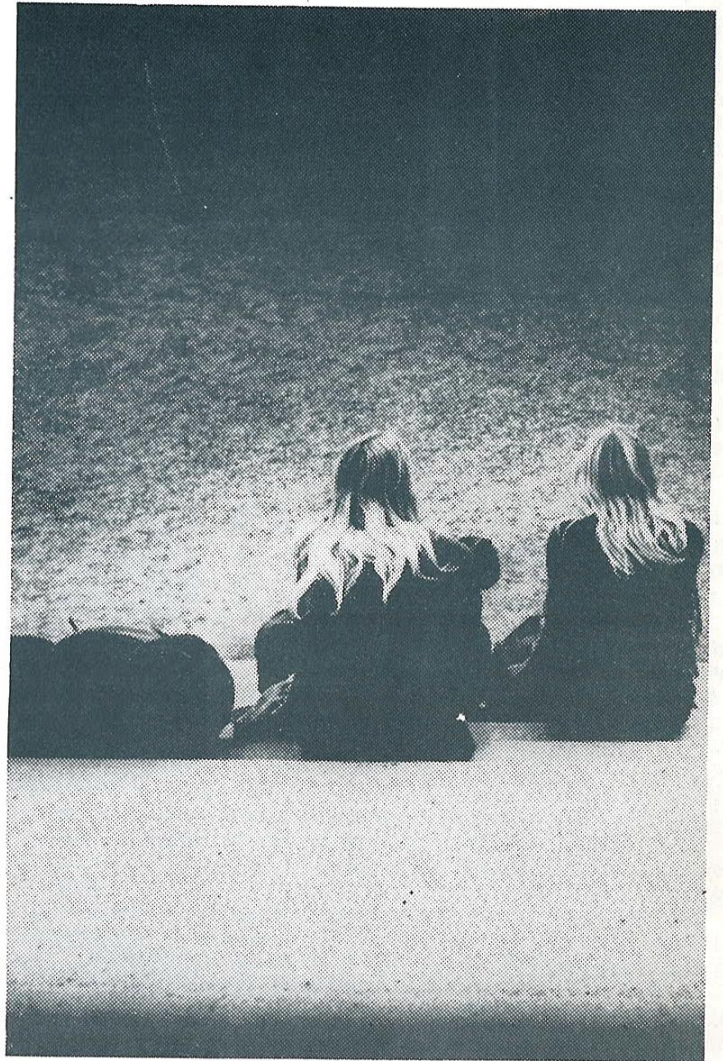
... možemo upitati šta se zaista događa u pripovetkama Hulija Kortasa? Čega ima u silnim knjigama kratke proze argentinskog pisca, osim ikonografije podignute na maštovitiji nivo: neizvesnost, dvojniki, antikomunikacija, potera za autentičnošću, strah, užas od nepoznate pretnje, stratifikovana stvarnost.

javnost i javno mnjenje

Istorijski posmatrano, pojam javnosti je najtešnje povezan sa antičkim polisom i grčkim shvatanjem demokratije. Pošto se celokupni javni život u polisu odigravao na trgu, kroz otvoreno i demokratsko pretresanje svih bitnih društvenih pitanja, učvrstilo se uverenje da je demokratija moguća samo unutar granica do kojih doseže ljudski glas.

filozofija političkog dijaloga

Pluralizam danas, osobito na jugoslovenskim prostorima, nastoji se afirmisati kao potpuna razjedinenost; kao samodovoljnost u oblandi apsurdne »samobitnosti«; kao koegzistencija više istina koje poseduju podjednaku validnost i kojima »druge istine« mogu doći jedino kao ukras ili prilika za izmotavanje, što će reći »objektivno sagledavanje«. Nazovi dijalog se tako svodi na »pričam ti priču« — tu tradicionalnu instituciju našega mentaliteta za koji demokratska odgovornost nikada nije imala neki osobiti značaj.

libor varga—somozy

čije, da je čitava moja pažnja okrenuta prema onom što je kratkotrajno. Na prigovor da ne umem polako da se uzdižem prema transcendenciji, odgovaram kao klasici Zena: kratkotrajno i večno možda su kao dve strane jednog istog lista.

O bezgranični, o neiscrpni, o neizrecivi svete formi. Trebalo je da se razdere zastor, i tada je trebalo da shvatim tajnu. Ali već je kasno i sve je otvoreno ili se nikad neće otvoriti. A ja se staram da se iz dana u dan oslobodim reči koje sam dosad upotrebljavao i da imenujem to što sada mislim i osećam, a što izmiče mojim dosadašnjim rečima. I ponekad mi se čini da ceo moj život počiva na takvom stremljenju van izraza, ali zato su i moje knjige samo trak kretanja napred, ili, bar za mene, one nikad nisu dovoljno nage. Slede naredne vežbe stila, što pripremaju krajnju verziju koja neće nastati.